

Զ

ՔԷՐԷԿԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ ԵՒ ԱՆՈՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

1. ՔԷՐԷԿԻ ԲԱՊԱՖԻՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ, ԱՄՐՈՒՔԻՆՆԵՐԸ ԵՒ ՂԻՐԻՐ.

Քէրէկ Ս. Գրոց Քիր-Մովսարն է (Նսայի ԺԵ. 1), կ'ըսուի նաև Քիր-Հերես (Նրեմիա ԽԸ. 31). Քիր-Հարես (Նսայի ԲՆ. 11), Քիր-Հարեսի (Նսայի ԺԶ. 7, Գ. Թագ. Գ. 25) երբայական բընագրին այս անուաններն Եօթանասնից թարգմանութեան մէջ կը նշանակեն քաղաք մը որ ունի ամբողջիւններ. իսկ մեր նախնիքը կը գոհանան Քիր-Մովսարը թարգմանել «պարիսպ Մովսարացոյն» և միւս համարներն ալ՝ միայն Մովսար անուանով, մինչէտկանին մէջ վերոյգրեալ անուաններ կը նշանակեն Մովսարացոց մայրաքաղաքը. իսկ Բ. Մակ. ԺԲ. 16 համարի մէջ գործածուած Քարայի բառը կը նկատուի Քէրէկ քաղաքը: Ոմանք Մովսարի արձանագրութեան մէջ յիշատակուած Qarka կամ Qarha անունը կը կարծեն արդի Քէրէկը. ընթերցողին կը յանձնարարուի կարգալ Գ. Թագ. Գ. 1-27 համարներն, ուր կը պատմուին Յուդայի և Իսրայէլի թագաւորներուն Մովսարացոց հետ ըրած պատերազմներուն հետեանքները և Մովսարի սրտառուչ արարքը ողջակիզելով իր անգրանիկ որդին Քիր-Մովսարի պարսպաց վրայ: Քէրէկը՝ Բիւզանդացոց ժամանակ, կոչուած է Քարայ-Մովսար, ինչպէս ցոյց կու տայ Մատապայի նորագիւտ մոզայիքէ քարաէսը, նաև Մովսար-Քարայ, ըստ Ստեփանոս Բիւզանդացոյն. իսկ Թէոդորէ Կիւրացի մեկնիչը (Ն. դար), երբ Նսայիի վերոյգրեալ ԺԵ. 1 համարին մէջ, կը խօսի Մովսարացոց վրայ, կ'ըսէ թէ «անոնց մայրաքաղաքն էր այն քաղաքը՝ որ հիմայ կը կոչուի Քարայ-Մոպա», Խաչակիրք կ'ըսէին «Գրագ», իսկ Արաբացիք՝ Քէրաք: Արաբացի պատմիչներէն Նագուտի, Ապուլֆէտայի եւ Տիմիթի տուած տեղեկութիւնները ճշգիւ կը յարմարին արդի Քէրէկին: Նոյն քաղաքը Մուհալ Ծովուն արևելեան կողմը, Լի-